

Hammarby-sarja

CARIN  
GERHARDSEN

JÄÄKYLMÄT  
SILMÄT

*Hyvin kirjoitettu, viihdyttävä  
ja erinomainen juoni.*

**- Dagens Nyheter**





# JÄÄKYLMÄT SILMÄT

CARIN GERHARDSEN:

Musta jää (2018, suom. 2019)

Piparkakkutalo (2008, suom. 2020)

Tuhkimotytöt (2009, suom. 2021)

Unilaulu (2010, suom. 2022)

Piirileikki (2011, suom. 2022)

Hyvä haltija (2012, suom. 2023)

Jääkylmät silmät (2013, suom. 2024)

CARIN GERHARDSEN

# JÄÄKYLMÄT SILMÄT

Ruotsin kielestä suomentanut Maija Jokimäki

  
*minerva*  
MINERVA KUSTANNUS  
HELSINKI

Ruotsinkielinen alkuperäisteos:

*Hennes iskalla ögon*

© Carin Gerhardsen, 2013

Norstedts, Tukholma

Published by arrangement with Nordin Agency AB, Sweden.

Suomenkielinen laitos:

© Minerva Kustannus, 2024

[www.minervakustannus.fi](http://www.minervakustannus.fi)

Minerva Kustannus on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.

*GRIMASCH OM MORGONEN / AAMUILMEITÄ*

Lyrics & music: Cornelis Vreeswijk, Finnish lyrics: Hannu Pelkonen

© 1965 Multitone AB, adm. by Warner Chappell Music Scandinavia AB.

Printed by permission of Notfabriken Music Publishing AB.

Julkaistu Notfabriken Music Publishing AB:n luvalla.

Cornelis Vreeswijkin laulun suomennettu sanoitus s. 5 kuunneltu CD:ltä:

Hannu Pelkonen: *Erlainen Erkki – Cornelis Vreeswijkin lauluja*

© Warner / Chappell Scandinavia

© Love Kustannus Oy 1992

Kaikki sävellykset ja sanoitukset Cornelis Vreeswijk; suomalaiset sanat

Hannu Pelkonen. Sovitukset, tuotanto, äänitykset Antero Jakoila.

Sitaatti Queenin kappaleesta *Don't stop me now* s. 191, sanat Freddie Mercury

© Sony/ATV Music Publishing LLC

Suomennos: Maija Jokimäki

Kannen kuvat: Shutterstock

Kansi: Justine Florio / Taittopalvelu Yliveto Oy

Graafinen suunnittelu ja taitto: Taittopalvelu Yliveto Oy

ISBN 978-952-375-786-8

Painettu EU:ssa



*Nyt aamu saa, kaste laskeutuu  
sitä tuskin sä kuulet.  
Lepäät vaatteitta auki suu  
vasten korvaani huulet.  
Ja vakavuuteen käyt vaatimaan,  
kun pilkkalauluja laulat vaan.  
Onnen hennon sä voisit  
laulaa jos vain tahtoisit.*

*Nyt nouse koi, kaste laskeutuu  
luokse köyhän ja rikkaan.  
Mut onneenkin piikki piiloutuu  
välttää täytyy se tarkkaan.  
Hän viipyy hetkisen mielellään  
mutta jos vaadit jäämään  
hän silmiinsä saa jään harmaan  
sapen katkeruus jää vaan.*

*Aamu äänetön kasteen toi  
vettyy ruoho ja lehdet.  
On morsian joka aamunkoi  
mut jonka laulua kuule et.  
Ann-Katarin, kai sä tiedät sen  
voi tappa nauru sen onnen.  
Joka hyväilee öisin  
ja on kuin vesi hiljaisin.*

*Ann-Katarin, nouse vuoteesta  
ja kuuntele tätä seikkaa.  
Kuin jalon viinin mausta  
täytyy nauttia hiljaa.  
Jos sen juo ilman harkintaa  
sen muinainen hohto karkaa  
tyhjän pullon vain siitä saa  
ja kyyneleitä ja tuhkaa.*

*Grimasch om morgonen – Cornelis Vreeswijk  
Suom. Aamuilmeitä – Hannu Pelkonen*





## Helmikuu 2011, perjantai-iltapäivä

– Mitäs koirille kuuluu, Eva-Lena? Carina kysyi, kun ulkona metelöivä kone piti hetken tauon työstään, jonkinlaisesta ikkuna- ja julkisivuremontista.

Puhua, puhua – aina piti puhua. Kun korvat saivat kaivatun levähdystauon metelistä, hiljaisuus piti täyttää papatuksella siitä ja tästä. Tyhjänpäiväisellä höpötyksellä siitä, mikä vain ensimmäisenä mieleen juolahti, asiakkaiden juoruista, julkkiksista ja yhteisistä tutuista.

Ikkuna oli irrotettu, ja huoneessa oli viileää. Eva-Lena istui kauneushoitolan tuolissa takki päällä, ja hänen paljas ihonsa nojasi kylmään pesualtaaseen. Carina ei ollut suojannut hänen niskaansa pyyhkeellä, ja Eva-Lena katui, että oli jättänyt kauluksen alas. Nyt oli jo myöhäistä. Hän istui tuolissa silmät kiinni ja niin liikkumatta kuin pystyi, ettei häiritsisi kollegan varovaisia ja tarkkoja liikkeitä, kun tämä värjäsi hänen ripsiään.

– Hyvää, Eva-Lena vastasi. – Oikein hyvää.

Vastasi siis kolme kertaa pidemmin kuin oli tarpeen. Hän oli kohtelias, piti keskustelua yllä.

– Eivät sitten päässeet mukana kaupunkiin tänään? Carina jatkoi.

Selvästikään eivät.

– Täällä on niin kylmää ja karua nyt. Kun on tuo remontti.

– Ei kai täällä kylmempää ole kuin koiratarhassa Sköndalissa? Carina nauroi.

– Ei, mutta meluisampaa, Eva-Lena pinnisteli hymyn. – Sitä paitsi minulla ei ole koiratarhaa. Koirat asuvat sisällä.

Miksi hän sen kertoi? Aivan, ettei vastaisi Carinalle liian lyhyesti eikä sälyttäisi tälle liian suurta vastuuta keskustelusta, josta vain tämä oli kiinnostunut. Eva-Lena ponnisteli. Tinki omista tarpeistaan Carinan vuoksi. Kuten aina. Eva-Lena pahoinpiteli itseään muiden hyvinvoinnin tähden saamatta koskaan mitään takaisin. Hän uhrautui.

Musta väriharja siirtyi ripsistä kulmakarvoihin. Pian olisi valmista, ja Eva-Lena saisi hetken lepoa löpöttelystä.

– Tunnut kuumeiselta, Carina sanoi.

Kasvoillaan varmaan se mielitelevän myötätuntoinen ilme, jonka Eva-Lena oli nähnyt satoja kertoja asiakkaiden seurassa. Nyt Eva-Lena ei tietenkään ilmettä nähnyt, koska hänen silmänsä oli liimattu kiinni väriaineella ja vetyperoksidilla, mutta äänensävyistä ei voinut erehtyä.

– On sairas olo. Kurkku on kipeä ja päätä jomottaa.

– Taitaa olla sitä influenssaa, mitä on nyt liikkeellä? Et varmaan jaksa ottaa asiakkaita iltapäivällä? Aioin mennä aikaisin kotiin, mutta voin hoitaa ne puolestasi.

– Kiitos, mutta ei tarvitse.

– Hyvä on, mutta jos tulet toisiin ajatuksiin..., Carina ehti sanoa ennen kuin metakka ulkona alkoi taas ja teki normaalia keskustelusta lähestulkoon mahdotonta.

Ilmassa tuoksui kampausuneste ja vetyperoksidi, sohjoinen talvi ja pöly. Mikään tuoksuista ei ollut erityisen miellyttävä. Kirottu pöly levittyi kaikkialle, tunkeutui vaatteiden sisään ja hiuspohjaan ja teki käsistä kuivat ja karheat. Kielikin tuntui kuivalta ja pölyiseltä. Tavallisesti tauotta soiva radio oli kiinni, hyödytönhän se olisi ollut. Eva-Lena oli täydellisessä pimeydessä. Kaikilla aisteillaan hän odotti yhä epätoivoisemmin, että pinaava meteli päättyisi.

Carina sai kulmat värjättyä.

– Poistun hetkeksi! hän huikkasi mekkalan yli. – Palaan kymmenen viidentoista minuutin kuluttua pyyhkimään värin pois!

Eva-Lena nyökkäsi vain, edes Carina ei saattanut odottaa häneltä enempää näissä olosuhteissa.

Yleensä Eva-Lenalla oli tapana torkahtaa hetkeksi, kun ihoterapeutti antoi värin vaikuttaa, mutta ei tänään. Kaikki hänen aistinsa olivat virittyneet äärimmilleen, koko keho jännityksestä kireä. Hän oli aina inhonnut kovia ääniä, ja ulkoa tulviva korviahuumaava jyly stressasi niin, että hän puri hampaita yhteen. Pää oli hajota palasiksi. Polvilla odottavat kädet takertuivat toisiinsa niin lujaa, että niveliä särki.

Pimeys. Kylmyys. Kipu.

Ajatukset juoksivat omia synkkiä polkujaan. Ruskeiden silmien ja pian mustien silmäripsien takana ammotti kaksi tyhjää silmäkuoppaa. Syvällä ihon alla hän oli pelkkä luuranko. Julkisivun takana he kaikki olivat samanlaisia. Kaikki yhtä yksin muiden joukossa. Mikä kaiken tarkoitus oli? Ihminen oli maapallolla vain hetkisen, miksi täytyi teeskennellä ja piileskellä ihon, vaatteiden ja mustien silmäripsien alla, kun oli sisimmässään vain vaeltava luuranko? Miksi ryhtyä kilpailemaan onnesta ja menestyksestä, rahasta, koulutuksesta ja perheen perustamisesta? Rakkaudesta. Vuosikausien yksinäisyys ja epätoivo olivat korkea hinta muutamasta lainatusta ilon hetkestä. Koska rakkaus oli vain lainaa. Yhtäkkiä se vain riistettäisiin. Tuosta vain. Se valuisi sormien välistä ja olisi poissa ikuisesti.

Äkkiä Eva-Lenan ympärillä oli hiirenhiljaista. Hiljaisuuden olisi pitänyt rentouttaa mutta tuntuikin vain epämiellyttävältä. Salongista tai keittokomerosta ei kuulunut ääntäkään. Silti hän aisti, että joku katseli häntä, kun hänen päänsä roikkui hiustenpesualtaassa. Kaula paljaana, kykenemättä näkemään.

Hän toivoi, että olisi kaikesta huolimatta ottanut koirat tänään mukaansa kauneushoitolaan. Ne olisivat pitäneet hänelle seuraa ja piristäneet. Koirat olisivat ilmoittaneet, jos huoneessa

oli joku tai jos joku katseli häntä ikkunan paikalla ammottavasta aukosta. Miksi oli niin hiljaista?

Hän ei onnistunut tulemaan järkiinsä. Rakentajat aloittivat työnsä aikaisin aamulla, mutta eivät kai he näin aikaisin lopettaneet, edes perjantaisin? Paljonko kello oikein oli, ei kai se vielä puoli kahta ollut? Silloin rakentajilla oli tapana pitää kahvitauko työmaakontissaan. Ja jos kello oli jo puoli kaksi, missä Carina viipyi? Carina, joka lupasi palata vartin päästä pyyhkimään värin hänen kulumistaan – oliko hän ollut poissa yli kaksikymmentä minuuttia? Mitä oikein tapahtui, missä kaikki olivat, miksi oli niin hiljaista? Tunne ulkopuolisesta tarkkailijasta oli musertava, eikä ajatusten pimeydessä ollut vaikea kuvitella kylmää terästä paljaalle kurkulleen.

Hiljaisuus.

Pimeys. Kylmyys. Kipu.

Kunpa koirat vain olisivat olleet hänen mukanaan, mutta sille ei voinut enää mitään. Vetyperoksidi irtosi väriaineesta, syöpyi silmäluomien ohueen ihoon, tihkui silmäripsien alle ja raapi sarveiskalvoja terävillä kynsillään. Eva-Lena halusi huutaa Carinaa, kirkua suoraa kurkkua, mutta istui kuin kivettyneenä. Kauhu oli saanut otteen ja pusersi hänen sydämensä rippettä.



Johnny ajoi väsyneenä autoa. Hän oli nukkunut huonosti jo vuosia ja oli jokseenkin luovuttanut. Sen sijaan hän teki pitkiä työvuoroja, usein yöaikaan. Kotona hän istui koneen ääressä tai makasi sohvalla hyppimässä kanavalta toiselle, kunnes nukahti. Vuorokaudessa hän raapi kasaan muutaman tunnin unetonta unta. Ollessaan valveilla hän eli muiden elämää. Seurasi muiden tekemisiä työssään ja television ääressä, teki mitä häneltä odotettiin ja enemmänkin, kun oli kyse hänen vanhemmistaan, isäpuolesta ja äidistä. Isästään Johnny ei ollut kuullut pihaustakaan kymmeneen vuoteen. Isä oli kovaluontoinen ja

asui ilmeisen onnellisena uuden vaimonsa ja lastensa kanssa Brasilian hiekkarannoilla. Äiti taas oli herkkä luonne, mutta Johnny oli hänen tukenaan. Teki voitavansa helpottaakseen äidin elämää ja piristääkseen tämän mieltä. Auttoi käytännön askareissa ja piti seuraa, jos äiti niin toivoi.

Johnny oli ikään kuin suunnitellut elämänsä äitinsä haurauden ympärille, äidin välittömien tarpeiden ehdoilla. Pidemmällä aikavälillä hän uskoi tekevänsä äidille karhunpalveluksen. Hän uskoi, että äiti voisi paremmin, jos hän hankkisi tälle minin ja pari suloista lapsenlasta, joille tämä saattaisi omistaa elämänsä. Mutta ei moiselle ollut aikaa. Milloin hän tapaisi naisen, kun hänellä tuskin riitti aikaa harvoille ystävilleen, eikä hän ollut aikoihin edes käynyt baareissa? Hänen isäpuolensa Bengt oli yläkoulun opettaja eikä selviäisi kotona ilman Johnnyn apua. Oli aina jotain painavaa nostettavaa, ja korjattavaa löytyi sekä talosta että tontilta. Tai jotain piti tehdä niiden hemmetin koirien kanssa, joita äiti rakasti mielettömästi. Tosin nyt äiti oli saanut jostain päähänsä, että koirat täytyisi lopettaa. Osa Johnnystä suhtautui päähänpistoon kiittollisuudella, mutta tietoisempi ja johdonmukaisempi puoli kylpi kylmässä hiessä pelkästä ajatuksesta. Äiti oli oikukas ja arvaamaton, se ei ollut mikään uutinen. Oli silti arvoitus, miten hänen rakkaat, täysin terveet koiransa, joilla takuulla oli elinvuosia jäljellä, olivat äkkiä niin vanhoja ja raihnaisia, että ne piti lopettaa. Kuten tavallista, äiti ei kuunnellut vastaväitteitä Bengtiltä eikä liioin Johnnylta. Hän ei uskonut kumpaakaan, vaikka molemmat olivat vuorenvarmoja, että teko olisi tuhoisa ja syöksisi hänet masennuksen syövereihin.

Kun Johnny kääntyi Karlavägeniltä Karlaplanille, auto ilmestyi kuin tyhjästä. Se oli ajaa suoraan päin mutta onnistui väistämään viime hetkellä. Se siirtyi viereiselle kaistalle liikenneympyrässä ja teki sen niin läheltä, että autojen sivupeilit miltei hipaisivat. Vaistonvaraisesti Johnny painoi jarrua. Vain se esti häntä törmäämästä punaiseen Audiin, joka jarrutti renkaat

ulvoen ja jäi poikittain hänen eteensä. Tuon täytyy olla poliisi, Johnny mietti. Ehkä hän oli ollut tarkkaamaton, hänen reaktiokykynsä tuskin oli parhaimmillaan. Käsityksensä mukaan hän ei silti ollut rikkonut liikennesääntöjä tai tehnyt muutakaan väärää. Ja jos hän muisti oikein, punainen Audi ei ollut hänen näkökentässään, kun hän alkoi kääntyä oikealle. Väsymys oli kuin pois pyyhitty. Syke huipussaan ja sydän kurkussa hän katsele, miten Audin kuljettaja suorastaan syöksyi ulos autostaan ja suuntasi häntä kohti naama punaisena. Mies oli nelissäkymmenissä, ja hänellä oli yllään mustat farkut, muodikas pikkutakki ja ylös asti napitettu paita. Kuullakseen selityksen ja pyytääkseen tarpeen vaatiessa anteeksi Johnny avasi turvavyönsä ja valmistautui nousemaan autosta. Mutta ennen kuin hän ehti kissaa sanoa, ovi riuhtaistiin auki ja vahvat nyrkit suorastaan repivät hänet ulos autosta niin, että takin saumat ritisivät.

– Mitä helvettiä sinä touhuat, saatanan tunari!? mies mylvi.  
– Minulla on lapsia autossa, ymmärrätkö?

Johnny vilkaisi Audia ja totesi, että pelkääjän paikalla toden totta istui tyttö, joka oli arviolta kymmenen kahdentoista iässä. Hän ei ehtinyt edes avata suutaan, kun raivoava mies työnsi hänet konepellille, tarttui tiukasti niskaan ja iski hänen päänsä metalliin. Johnny tunsi, miten hänen käsivartensa väännettiin selän taa. Vasemmasta olkapäältä säteilevä kipu sai näkökentän mustenemaan.

– Onneksi minulla on tyttö mukana, koska muuten murtaisin kätesi, etkä voisi ajaa tällä kirodulla kotterollasi ainakaan vuoteen! Katso nyt jumalauta eteesi ennen kuin ajat, tai hanki helvetti silmälasit!

Tilanne oli ohi yhtä nopeasti kuin se alkoikin. Mies päästi hänet ja potkaisu puskuria mennessään niin lujaa kuin jaksoi. Hän hyppäsi autoonsa ja poistui paikalta moottori ärjyen. Johnny nousi ylös ja katsoi auton perään, joka ajoi edelleen aivan liian lujaa ja kääntyi sitten oikealle Karlavägenille niin tiukasti, että oikea takarengas nousi katukiveykselle.

Koko kohtaaminen oli epätodellinen. Johnny tunnusteli olkapäänsä, mutta ei ehtinyt murehtia sitä enempää, koska samalla hetkellä hänen taakseen ilmestyi bussi numero 42, joka töötäili ilmeisen ärsyyntyneenä. Johnny kiiruhti autoonsa ja ajoi pötkerryksissään paikalta antaakseen tilaa bussille.

Pari minuuttia myöhemmin hän kaarsi katukiveykselle autiolla Villagatanilla ja pysähtyi. Antoi itselleen aikaa hengittää. Sulki silmät, nojasi taaksepäin ja huokaisi. Hän oli törmännyt sekopäähän, sen hän käsitti nyt. Mielipuoli piti itseään kelpo kansalaisena mutta hyökkäsi empimättä väkivalloin vieraan miehen kimppuun tyttärensä nähden. Kaiken kukkuraksi mies vetosi lapsen parhaaseen. Kuten niin monesti aiemminkin, tuttu tunne valtasi Johnnyn. Hän halusi lyödä. Lyödä jotakuta, rikkoa jotain, mitä tahansa. Viha pulppusi pintaan, ja kädet puristuivat nyrkkiin. Miksi ihmeessä hän aina törmäsi näihin helvetin kukkoilijoihin? Miksi kaikki näkivät hänet vajakkina, hirviönä, perässä vedettävänä hylkiönä? Millaisia merkkejä hän antoi ympäristöönsä, kun kaikki halusivat talloa hänet maan rakoon?

Täydellä voimallaan hän hakkasi nyrkillä kojelautaa ja karjui kurkku suorana.

– Helveti, mikä paskapäivä! Kaikki saatanan runkkarit liikenteessä! hän huusi. – Saatanan vitun paskamaailma!

Hän ehti iskeä kojelautaa vielä kerran, kun puhelin soi.

## Perjantai-ilta

Julia seisoi eteisessä ja katseli Heidiä, kun tämä viimeisteli ehostustaan peilin edessä. Heidi oli hermostunut, huulipuna ei pysynyt rajojen sisällä, hän pyyhki sen pois ja aloitti alusta. Ola puolestaan oli hermostunut, koska Heidi aikoi lähteä ulos ilman häntä eikä hän voinut tapansa mukaan ”ilmaista tunteitaan”, koska Julia oli paikalla. Juliakin oli hermostunut, koska Heidi oli hermostunut ja koska Ola oli idiootti eikä Heidi tajunnut sitä. Tai ehkä tajusikin, mutta ei tehnyt asialle mitään. Esimerkiksi eronnut miehestä.

Ola oli kiivasluonteinen kusipää. Julialla ei ollut aavistustakaan, löikö mies Heidiä, mutta se ei olisi ihmetyttänyt häntä vähääkään. Ola oli joka tapauksessa sairaalloisen mustasukkainen, vaikka Julian käsityksen mukaan miehellä ei olisi ollut pienintäkään syytä. Tunnelma ahtaassa eteisessä oli tukahduttava. Kuten arvata saattoi. Niin oudolta kuin se kuulostikin, syynä oli se, että Heidi oli pyytänyt Juliaa muka yllättämään ja hakemaan hänet ravintolaan. Ihan vain sen takia, että uloslähtö sujuisi maltillisesti, mikä oli jo sinänsä riittävän vaikeaa.

– Keitä teitä on tulossa? Ola kysyi hymyillen ja koetti näyttää tyyneeltä ja varmalta mutta muistutti lähinnä Jack Nicholsonia *Holto*-elokuvassa.



– Tyttöporukalla mennään, Heidi vastasi kärsivällisesti jo toista kertaa Julian saapumisen jälkeen. – Julia, Lisen, Hanna, Anna, Sofia ja minä.

– Sitten sinun ei varmaan tarvitse meikata niin paljon?

Jack Nicholson -hymy paljasti nyt jotain. Pelon uskottomuudesta, Julia arveli. Heidi huokaisi mutta ei vastannut.

– Miksei me kaksi mentäisi ulos sen sijaan? Ola intti. – Nyt hän on perjantai. Jos olisin tiennyt tämän aiemmin niin...

– ...et olisi päästänyt häntä lähtemään, Julia täydensi. – Tule nyt, Heidi, lähdetään. Meitä odotetaan jo.

– En puhunut sinulle, Ola sanoi ja vilkaisi Juliaa murhaavasti. – Milloin tulet kotiin, kulta?

Äänensävy oli äkkiä pehmeämpi Heidille, mikä oli Julian välihuomautuksen tarkoituskin. Suunnata tukahdutettu viha häneen Heidi-paran sijaan.

– Nyt on perjantai, Ola. Meillä menee myöhään. Tulen kotiin sitten kun muutkin.

Ola otti isällisen ilmeen, joka puistatti Juliaa.

– Perjantaisin on liikkeellä tosi hämärää porukkaa. Haluan sinut kotiin viimeistään yhdeltä. Jooko?

Heidi oli liian kiireinen vastatakseen; arkikäsilaukun sisältö piti siirtää juhlavampaan mustaan pikkulaukkuun. Hän räpelsi tavaroita Olan polttava katse selässään. Julia huomasi, miten Heidi taisteli juuttuneen vetoketjun kanssa, miten vaikea tämän oli keskittyä, miten umpimähkään tämä päätti, mitkä tavarat siirtäisi uuteen laukkuun ja mitkä jättäisi kotiin. Sisätaskua avattiin ja suljettiin, huulipuna kieri kotelostaan lattialle ja sitä etsittiin hämärässä valaistuksessa. Mutta Olan kysymys jäi vastausta vaille, eikä Heidi niin muodoin sitoutunut palaamaan tiettyyn aikaan. Julia hymyili mielessään.

– Mihin te aiotte mennä?

– Noodle Houseen, Julia vastasi ystävänsä puolesta. – Aivan kuten Heidi äsken kertoi, kun kysyit saman kysymyksen.

– Mitä helvettiä tämä sinulle kuuluu!? Ola karjui. – Pidä turpasi kiinni ja anna minun ja Heidin hyvästellä, äläkä räksytä siinä kuin vesikauhuinen mopsi.

– Kenelläköhän meistä se vesikauhu on? Jätä vain kunnan jäähyväiset, sillä jos minä olisin Heidi, en palaisi kotiin enää koskaan.

Heidi keskeytti heidät diplomaattisesti ennen sodan syyttämistä. Hän kääntyi Olaa kohti, nousi varpailleen ja väläytti tälle rakkautta säteilevän hymyn ja pikaisen suudelman. Pikainen huulipunan vuoksi, Julia analysoi. Suudelma kotirauhan vuoksi.

– Hei sitten, kulta. Pidä huolta itsestäsi, Julia kuuli Olan sanovan kaikkein pehmeimmällä äänellään ennen kuin livahti ovesta Heidi vanavedessään.



Raivo ei ottanut laantuakseen. Oli kulunut jo tunteja, mutta Johnny ei ollut vielääkään saanut vihaansa purettua. Ei ollut todellakaan ensimmäinen kerta, kun hän tunsu näin. Voimattomuuden tunne ja fantasia jonkun satuttamisesta olivat pinnanneet häntä aika ajoin kymmenvuotiaasta lähtien. Kerran kauan sitten hän oli ottanut yhteyttä psykiatriin, mutta se oli osoittautunut pelkäksi vitsiksi. Ensin hän oli käyttänyt kaksikymmentä minuuttia lomakkeen täyttämiseen, ja sen jälkeen jutellut lääkärin kanssa toiset kaksikymmentä minuuttia. Keskustelu oli päättynyt kysymykseen, haluaisiko Johnny jäädä hoitolaitokseen yöksi vai palaisiko hän mieluummin kotiin. Kun hän oli valinnut jälkimmäisen vaihtoehdon, hänet oli pasitetu kotiin reseptin kanssa ja kehotettu ottamaan yhteyttä, jos lääke ei auttaisi. Lääke ei ollut auttanu, eikä hän ollut ottanu yhteyttä. Se oli turhaa – Johnny oli arvoitus, ei vain häntä arvostelevalle ulkomaailmalle vaan myös itselleen.

Juuri nyt Johnnyn inhon kohteena oli takapenkillä istuva viinanhuuruinen mies. Keski-ikäinen mies asiakirjasalkkuineen,

ryppylahkeisine farkkuineen ja trendikkäine vyötärömittaisine untuvatakkeineen. Miehen hiukset olivat punertavan ruskeat, kuten ne ehkä joskus olivat olleet, mutta nyt ne taisivat olla todellisuudessa jo harmaat. Hiukset oli selvästi värjätty – sen näkivät kaikki muut paitsi mies itse. Hän jahtasi epätoivoisesti ikuista nuoruutta kampaajansa sekä Montclairin, Ola Lauritzonin ja Acnen merkkivaatteiden avulla Tukholman keskustan trendikuppiloissa. Stureplanin ja Medborgarplatsenin välisellä matkalla mies keskittyi yksinomaan älypuhelimensa, joka oli ilmeisesti niin kehoa mallia, että siihen täytyi karjua, jotta ihminen langan toisessa päässä ymmärtäisi elintärkeät powerpointit ja pörssi-indeksit. Mielessään Johnny näki miehen makaavan kallo murskana jossain Farstan metsissä. Puhelin vieressään, murskana sekini.

Värikkäät neonkytöt kertautuivat katujen soraisessa sohjossa, ja jalkakäytävillä annettiin valheellisia lupauksia ilosta ja hyvinvoinnista. Kaupunki oli täynnä kokoontumispaikkoja sosiaalisesti janoisille karjalaumoille, jotka hakeutuivat tottuneesti samaan juomapaikkaan kerta toisensa jälkeen. Tukholma tuntui pursuavan näitä oman elämänsä statistteja päälle liimattuine hymyineen. Osa suuntasi kaupunkiin juhlimaan lähestyvää viikonloppua muiden teeskentelijöiden kanssa, osa kiiruhti töistä kotiin nauttimaan viikonloppuvapaista samaan sääliittäväan muottiin valettujen lähimpiensä kanssa. Johnny ei halunnut ulos koleaan helmikuun iltaan eikä kotiin television ääreen. Hän halveksi syvästi ympäröivää maailmaa ja sen irtokkaita asukkaita, mutta sitäkin perusteellisemmin hän halveksi itseään.

Kuten niin monesti aiemminkin, Johnny halusi olla rauhassa ja oli siksi päättänyt, ettei vastaisi puhelimeen. Mutta kun puhelin soi ja hän näki soittajan olevan Bengt, hän ei voinut olla vastaamatta. Sellainen hän oli. Kykenemätön hallitsemaan elämänsä ja tekemään päätöksiä. Tuuliviiri.

– Onko sinulla aavistusta, missä äiti on? Bengt kysyi.

Bengt kuulosti huolestuneelta, mikä ei ollut hänen tapais-  
taan.

– Hän on sairaana. Flunssassa. Eikö hän vastaa?

– Olen kotona, Johnny. Eikä äiti ole täällä.

– Ei kai tuosta tarvitse huolestua. Ehkä hän on kaupassa tai  
jossain?

– Sinähän sanoit, että hän on sairaana. Eihän kukaan lähde  
kauppaan flunssassa.

Johnny mietti hetken ennen kuin kommentoi.

– Sinä kiihdyit jo ennen kuin sanoin, että äiti on sairaana.  
Mikä siinä nyt on niin outoa, ettei äiti ole kotona kuudelta per-  
jantai-iltana?

– Johnny, mistä sinä tiedät, että äiti on sairaana?

– Hän soitti ja pyysi kyytiä kotiin. Hän oli kuumeinen, olo oli  
huterana ja hänen kurkkuunsa koski.

– Ja teitkö niin? Bengt tivasi. – Kyyditsit hänet kotiin?

– Kyllä. Äiti halusi...

– Milloin tämä tapahtui? Bengt keskeytti.

– Hän soitti puoli kahden aikoihin. Minulla meni ehkä vartti  
ajaa kauneushoitolaan.

– Entä mihin aikaan jätit hänet?

– Oli aika ruuhkaista. Kolmen aikaan varmaan.

– Sänkyynkö? Jätitkö hänet sänkyyn?

Bengt puhui nopeasti, hän melkein kompasteli sanoissaan.  
Johnnya huvitti. Hän toivoi, että olisi voinut nähdä miehen  
nyt. Hän ei edes muistanut, että olisi koskaan aiemmin nähnyt  
Bengtiä ahdistuneena. Yleensä mies oli itse rauhallisuus.

– Hän painui pehkuihin saman tien, Johnny vastasi. – Hän  
oli aivan poikki. Miksi olet niin huolissasi?

– Äiti on kadonnut. Olen koettanut tavoittaa häntä puheli-  
mitse monta kertaa, mutta hän ei vastaa.

– Oletko tekstannut hänelle?

– Totta kai. Lähden nyt etsimään häntä, Johnny.

– Eikö tuo ole vähän liioiteltua? Hän voi olla missä tahansa.

– Jos hänellä on korkea kuume, hän voi harhailla jossakin. Ulkona on kylmä. Luntakin sataa.

Johnny vilkaisi kojelautaa. Bengt oli oikeassa. Lämpötila oli äkkiä laskenut nollan alapuolelle. Lumisade ei ollut vielä tavoittanut kaupunkia.

– Entä auto? Oletko tarkistanut, onko auto vielä tallissa?

Hetken hiljaisuus. Bengt ei siis ollut katsonut autotalliin.

– Lumessa ei ollut jälkiä, hän sanoi sitten empien. – Eikä äiti aja autoa.

– Hänellä on ajokortti, Bengt. Jos hänen täytyy, hän ajaa kylä. Hän on saattanut lähteä jo ennen kuin alkoi sataa.

– Tarkistan asian. Sitten lähden joka tapauksessa etsimään häntä.

Lausumaton kysymys roikkui ilmassa. ”Entä sinä, Johnny? Mitä sinä teet?”

– Olen yön töissä, Johnny sanoi. – Tulen huomenna sinne tarkistamaan tilanteen.

Johnny jätti sietämättömän juppiäijän hotelli Malmenin eteen Götgatanille. Ennen kuin mies nousi autosta, hän kumartui antamaan Johnnille pari satasen seteliä hengitys löyhkäten ja antoi luvan pitää vaihtorahat. Kyse oli kahdesta kruunusta. Johnny olisi halunnut lyödä miestä päin pläsiä mutta nappasi sen sijaan setelit ja kaasutti autonmoottoria. Autuaan tietämättömänä välttämästään välikohtauksesta mies sulki autonoven perässään ja suuntasi väkeä kiehuvaan juottolaan. Perjantaisin tähän aikaan Malmenin baaritskeillä tungeksi jo sadoittain tukholmalaisia. Pyntättyjä naisia kimaltavine huulineen ja vastenmielisine parfyymeineen, hikisiä äijiä kovine äänineen ja haparovine askelineen. Johnny pohti, saisiko hän koskaan tuntea olevansa osa jotakin. Osa yhteisöä, pientä tai isoa. Mutta niin ei ollut koskaan käynyt eikä koskaan kävisikään.

Hän lähti Medborgarplatsenilta huomiota herättävän lihava *white trash* -muija takapenkillään. Naisella oli kaksi sietämätöntä lasta mukanaan. Johnny ei pitänyt lapsista. Oli mahdotonta

sanoa, olivatko lapset naisen omia vai oliko heidän vanhempiltaan keho lastenvahtimaku. Kun nainen oli vihdoinkin saanut kiinnitettyä lasten turvavyöt, myös Tukholman keskikaupunkiin saapui lumimyräkki, josta meteorologit olivat varoitelleet jo päiviä. Ensin tuulilasiin putoili harvakseltaan suuria hiutaleita. Mutta kun Johnny kääntyi Söderledstunneliin, lunta ryöppysi jo taivaan täydeltä.



Jälkeenpäin Julia tiivistäisi illan näin:

*Kello 18.10:* Julia miltei juoksi portaat alas Heidi perässään. Hän nauroi mielessään, vaikka oikeasti tilanne oli kaikkea muuta kuin hauska. Oli silti ihanaa purkaa kiukkuaan ihmiseen, joka selvästi ansaitsi sen. Kun Heidi oli pyytänyt, Julia oli rientänyt apuun ja ottanut vastaan kieroutuneen suhteen pahat energiat, jotka Heidi olisi muuten saanut kestää. Julia oli ollut ilkeä ja tehnyt samalla hyvän teon. Vastenmielinen Ola oli kuullut pari epämiellyttävää totuutta: ulkopuolisen objektiivisen näkemyksen tilanteesta. Julia toivoi todella, että oli antanut miehelle ajattelemisen aihetta.

- Kiitos, Julia, Heidi sanoi, kun he pääsivät ulos kadulle.
- Eipä kestä. Se oli minulle ilo.
- Olit ehkä turhan tyly Olalle. Tiedäthän, ettei hän oikeastaan ole...
- Minun oli pakko, Julia keskeytti. – Hän kohtelee sinua kuin omaisuutta. Parisuhteen pitäisi perustua molemminpuoliselle kunnioitukselle. Toisin kuin teidän suhteenne.
- Kun olemme kahden, Ola on aivan toisenlainen. Huomaa-vainen ja rakastava.
- Sitä en epäile, Julia vastasi. – Ajattelitko muuttaa hänen kanssaan autiolle saarelle vai?

Heidi vastasi laskemalla katseensa ja potkaisemalla litistynyttä kolatölkkiä, jonka joku oli viskannut jalkakäytävälle. Suuret lumihiihtaleet leijailivat lyhtypylväiden valokeiloissa.



## Hammarbyn poliisi ratkoo kadonneiden naisten arvoitusta

Tukholmaa riepottelee lumimyrsky, mutta se ei estä kaupunkilaisia lähtemästä perjantai-illan viettoon tavalliseen tapaan. Viikonlopun päättyessä kaksi naista on kadonnut.

Rikoskomisario Conny Sjöberg saa kollegoineen todeta tapauksissa epämiellyttäviä yhtäläisyyksiä. Molemmat naiset ovat eläneet alistavissa suhteissa, ja kumpikin on saattanut kadota omasta tahdostaan. Dramaattinen ruumislöytö saa poliisin kuitenkin toisiin ajatuksiin.

Tapahtumien todellista laitaa selvitetessä vastassa on monia yllätyksiä. Kuka lopulta on uhri ja miksi?

Tukholmaan sijoittuvan Hammarby-sarjan kuudes osa on taattua Gerhardsen-laatua ja kuvaa elävästi rikostutkintaa ja poliisiaseman ihmissuhteita.

*”Hammarby-sarja on älykäs ja nopeatempoinen, ilman että henkilökuvaus kärsisi.”*

– ICA-Kuriren

**Carin Gerhardsen** on ruotsalainen matemaatikko, joka julkaisi ensimmäisen romaaninsa vuonna 1992. Gerhardsenilta on aiemmin julkaistu suomeksi rikosromaanit *Musta jää* sekä Hammarby-sarjan edelliset osat *Piparkakkutalo*, *Tuhkimotytöt*, *Unilaulu*, *Piirileikki* ja *Hyvä haltija*. Kahdeksanosainen Hammarby-dekkarisarja on käännetty 25 kielelle ja myynyt yli 3 miljoonaa kappaletta maailmanlaajuisesti.

ISBN 978-952-375-786-8



9 789523 757868

KL 84.2

Kansi: Justine Florio / Taittopalvelu Yliveto Oy

[www.minervakustannus.fi](http://www.minervakustannus.fi)

  
minerva



MIX  
Paperi | Tukee  
vastuullista metsänhoitoa  
FSC® C021394